

61. Regionální poradní platforma

Zápis

Datum a čas konání: 6. 6. 2024, 13:00 - 16:00 hodin

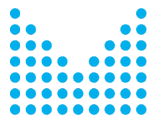
Místo konání: Sál architektů, Staroměstská radnice, Staroměstské nám. 1/3 , Praha 1

Přítomni:

Anca Covrigová, ICP	Anatolii Bakalov, Diakonie	Jan Janoušek, MHMP KUC
Anna Chválová, ÚMČ Praha 4	Anna Kurnytska, Ukrajinské konzultační centrum, ICMPD	Eva Valentová, SIMI
Khrystyna Nevmerzhytska, La Strada	Andrea Svobodová, IOM	Kateřina Phamová, ICP
Zdeňka Gašparíková, Centrum pro neslyšící a nedoslýchavé	Lenka Jurčíková, Tichý svět	Lucie Bultová, IOM
Dominika Graupnerová, Centrum pro neslyšící a nedoslýchavé	Yuliya Sevostyanova, Romodrom	Iryna Zarudna, Romodrom
Justyna Janowska, ICP	Markéta Wudiová, OPU	Jana Zapletalová, Za sklem
Iuliia Rusetska, MKP	Tereza Vondrášková, Tichý svět	Rostyslav Halas, Za sklem
Pavla Křištofová, MHMP	Larysa Sydorenko, Armáda spásy	Vitaliya Hisem, R-mosty
Jurij Tsalyy, ÚP KrP Praha	Viktoriia Nadtochyi, Armáda spásy	Henrieta Votíková, Víta melior
Kateryna Puiiu, InBáze	Ruslana Slyvka, Romodrom	Kryštof Orel, ČČK OS Praha 1
Marija Skyba, ÚMČ Praha 10	Jana Brassányová, NAUTIS	Barbora Znojemská, Tichý svět
Kateryna Baklanova, SIMI	Iryna Bobyr, ČvT	Iveta Ajjanová, SŘMR
Jakub Mynarčík, MV	Josefína Kolafová, ICP	Michal Kryl, NPI ČR / Nová škola
Barbora Matysová, ÚMČ Praha 11	Kateřina Pechoušková, ICP	Olena Savenkova, yourchance
Soňa Cziczey, MHMP ZDR	Olena Fedorychak, ÚMČ Praha 13	Radka Tadičová, ÚMČ Praha 20
Markéta El-Jammalová, MV	Olha Tytyuk, SIMI	Viktoriia Tsarova, Romodrom
Klára Ptáčková, META	Darina Dostálová, Společnost pro ranou péči	Olena Zhdanova, Romodrom
Radka Nováčková, ÚMČ Praha 3	Petr Schweiner, NRZP ČR	Josef Petr, ICP
Dominika Brožková, ICP	Martina Meningerová, NRZP ČR	Martina Šlesingerová, ČZU
Martin Kolafa, PíF UK	David Přinesdom, ÚMČ Praha 9	Lenka Švejnová, InBáze
Veronika Kramáreková, ICP	Lucie Trávníčková, MVČR	Naděžda Vránová, DofE
Šimon Pohořelý, ČAS	Liudmila Gasina, ÚMČ Praha 14	Alena Chodorová, ÚMČ Praha 3
Snizhana Karastamati, Diakonie	Olha Sereďa, AMIGA	Vera Bárász, ICP
Tetiana Sheptun, ÚMČ Praha 13	Svitlana Sanzharenko, AMIGA	Jan Matěj Bejček, MHMP SOV
Soňa Čamborová, ÚP ČR	Dagmar Tomanová, MHMP SOV	Agáta Jankovská, ČČK OS Praha 1
Emilie Moláčková, MHMP SOV	Kateryna Duran, Pražský Majdan	Dinara Akhmetova, AMIGA
Tamara Ledenkova, Diakonie	Lidiia Hrosych, MHMP KUC	Sergei Ulitin, ICP
Ivana Šenitková, Eduzměna	Hong Van Tran, NAPO	Marta Prokopová, ÚMČ Praha 5
		Lucie Laštková, ICP
		Natalia Zaněgina, AMIGA
		Geti Mubeenová, MHMP KUC

Informace z oddělení národnostních menšin a cizinců MHMP - Jan Janoušek

- Vera Bárász, nová kolegyně spolupracující na dohodu v od. NMC MHMP, bude v měsíčním intervalu rozesílat **newsletter pro městské části** s novinkami z MHMP.
- Začaly přípravy **dotičního programu podpora aktivit integrace cizinců na území hl. m. Prahy pro rok 2025**. Podmínky programu doznají oproti minulosti významnějších změn. Dosud oddělené programy pro oblast národnostních menšin a pro oblast integrace cizinců budou sjednocené do jednoho. Sjednocení neovlivní výši finančních prostředků, finanční alokace zůstanou oddělené: pro oblast integrace cizinců 20 mil., pro

národnostní menšiny cca 8 mil. Další implementovanou novinkou je nové opatření v oblasti integrace cizinců zaměřené na podporu menších projektů migrantských spolků či komunit cizinců. Vnímáme, že tato scéna intenzivně roste a že klasická opatření jsou v určitých ohledech pro menší či nově vznikající spolky bariérovější. Opatření bude cílit na aktivity občanské participace, zapojení migrantských organizací do společenského dění v Praze. Podmínky dotačního programu budeme předkládat Komisi pro oblast integrace cizinců a dále grantové komisi. Vyhlášení plánujeme ideálně po prázdninách. Budeme dále informovat.

- Radou i ZHMP byly schváleny výsledky **programu podpory integrace cizinců - 2. kolo - Ukrajina**. Podpořeno 10 projektů z 20 podaných žádostí. Větší projekty organizací, které v minulosti již spolupracovaly s KACPU či CNPUU. Projekty se zaměřují na oblast informovanosti, terénní práce, podpory duševního zdraví apod. Výsledky zveřejněny na [webových stránkách](#) hl. m. Prahy.
- MV ČR zveřejnilo **předběžné informace k procesu prodlužování dočasné ochrany v roce 2025** a předběžný návrh podmínek pro držitele dočasné ochrany pro získání dlouhodobého pobytu. Informace jsou k dispozici na webových stránkách [frs.gov.cz](#).
- **Adaptace-integrace osob s dočasnou ochranou na území hl. m. Prahy** - informace od Geti Mubeenové, koordinátorky strategie adaptace-integrace ukrajinských uprchlíků:
 - proběhla online jednání s poskytovateli ubytování (VŠ, MČ, soukromými ubytovateli) a s odbory bezpečnosti a soc. věcí MČ - informování o pravděpodobných dopadech Lex Ukrajina VI
 - snaha o informování držitelů DO - spolupráce MHMP s neziskovými organizacemi na realizaci terénních aktivit. Držitelé DO jsou přímo na ubytovnách informováni terénními pracovníky o ukončení státního humanitárního ubytování od 1. 9. pro zranitelné a nezranitelné osoby. Se zapojenými neziskovými organizacemi se průběžně setkává koordinační-informační-terénní skupina, aby bylo zajištěno předávání informací z terénu.
 - K 26. 5. pobývá na HMP přes 90 636 držitelů DO, v HUMPO kapacitách ubytováno 2567 osob, z toho 50% osob čerpá bezplatné humanitární ubytování.
 - struktura krajské koordinace řešení adaptace-integrace ukrajinských uprchlíků: krajská koordinátorka Geti Mubeenová + tzv. "tým Ukrajina" (kolegové z odborů ZDR, SOV, KUC a SML). Informačním a kontaktním místem pro uprchlíky je Ukrajinské centrum Nusle na Praze 4, které je zajišťováno ve spolupráci s organizací Pražský Majdan. Probíhá zde zjišťování situace a odkazování na organizace, které pak poskytují odborné soc. a právní poradenství. Spolupráce probíhá s dalšími devíti NNO.

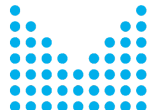
Informace z Integračního centra Praha - Anca Covrigová

- Pokračujeme v realizaci projektu AMIF, jenž je spolufinancován EU a v jehož rámci probíhá i dnešní setkání
- Dále ICP realizuje projekt "V Praze jsme doma", který je financovaný ze zdrojů MHMP. Zaměřuje se na spolupráci s institucemi a organizacemi pracujícími v oblasti integrace cizinců, tvorbu materiálů, které budou pomáhat v komunikaci s cizinci. Součástí projektu je i výjezdní zasedání PP MČ "Integrační Meet-up".
- Aktivity financované ze zdrojů UNICEF: probíhají mikrogranty, jedná se o menší finanční částky, které jsou určeny na podporu menších iniciativ, i formálně neorganizovaných skupin osob, které se věnují integraci osob s DO. Z 22 podaných projektů podpořeno 9.
- V červnu byla zahájena realizace projektu podpořeného z dotačního programu MHMP. Je zaměřen na informování osob s DO ohledně změn v humanitárním ubytování od 1. 9., a to zejména formou terénní práce. Koordinátorem projektu je Sergei Ulitin (s.ulitin@icpraha.com).

I. BLOK

1. Jan Matěj Bejček (koordinátor hl. m. Prahy pro oblast rozvoje soc. služeb, SOV MHMP): Rozvoj sociálních služeb na území hl. m. Prahy

- V krajské síti pouze **3 druhy služeb na podporu cizinců**: odborné soc. poradenství (OSP), sociálně aktivizační služby (SAS) pro rodiny s dětmi a sociální rehabilitace. Kapacita OSP činí necelých 20 úvazků, do budoucna se nezamýšlí její navyšování. V případě SAS pro rodiny s dětmi došlo od 1. 1. 2024 k navýšení o 7 úvazků se zaměřením na terénní práci s ukrajinskými uprchlíky. Sociální rehabilitace je poskytována pouze

jednou organizací - Centrem pro integraci cizinců, kapacita je zde stabilně 2,5 úvazku. Výše uvedená čísla se vztahují pouze na služby v krajské síti, tj. ty financované z rozpočtu kraje a MPSV.

- Nabídka soc. služeb pro cizince je v Praze širší. V krajské síti není např. ICP ani Poradna pro integraci. Od roku 2022 evidujeme na poli podpory uprchlíků z Ukrajiny řadu dalších poskytovatelů soc. služeb, kteří se do té doby primárně soustřeďovali na jiné oblasti práce, např. služby poskytované osobám bez přístřeší či ohrožené bezdomovectvím (Armáda spásy, Jako doma aj.)
- **Střednědobý plán rozvoje soc. služeb hl. m. Prahy** (SPRSS): aktualizace plánu pro období 2025-2027 je vytvářena s vědomím, že na oblast soc. služeb nedostane Praha více finančních prostředků než kolik dostává nyní. V předchozích letech byly přitom některé aktivity v rámci střednědobého plánu spolufinancovány z velkých evropských projektů, byla i silnější politická podpora. Praha se dlouhodobě potýká s výší tzv. směrného čísla (procento ze státního rozpočtu, které kraj obdrží na zajištění soc. služeb), které neodpovídá potřebám kraje.
 - Krajská síť sestává ze základní a doplňkové sítě: v nadcházejícím tříletém období bude krajská síť HMP rozvíjena prostřednictvím Doplňkové sítě (která je 100 % financována z rozpočtu HMP)
 - Nyní finalizujeme znění SPRSS na období 2025-2027. Zhruba v průběhu srpna proběhne veřejné připomínkové řízení. Plán bude zveřejněn na webových stránkách hl. m. Prahy a bude možné se k němu vyjádřit. Pokud byste měli nápad, co by Praha měla v souvislosti s podporou cizích státních příslušníků se zdravotním znevýhodněním do plánu zahrnout, budu rád, když se mi ozvete (jan.matej.bejcek@praha.eu)
- Neexistuje specializovaná služba pro cizince se zdravotním znevýhodněním, což je žádoucí. Jedinými dvěma identifikovanými bariérami pro využití stávajících služeb je jazyk a nárok na příspěvek na péči. Pokud cizinec nemá nárok na příspěvek na péči, nemůže mu být služba poskytnuta. V nadcházejícím tříletém období se budeme ve spolupráci s odd. NMC MHMP snažit rozvíjet zejm. **terénní služby interkulturních pracovníků**, kteří mohou pomoci překonávat jazykovou i kulturní bariéru mezi uživatelem a poskytovatelem soc. služby.

Dotazy:

Kdo bude moct poskytovat terénní služby interkulturních pracovníků? Drtivá většina interkulturních pracovníků nemá vzdělání soc. pracovníka či pracovníka v soc. službách, budou moci poskytovat takovou službu?

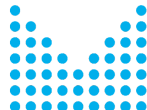
Profesní kvalifikace interkulturního pracovníka neodpovídá požadované kvalifikaci pro výkon soc. práce dle Zákona č. 108 o soc. službách. Interkulturní pracovníci by si museli doplnit vzdělání pracovníka v soc. službách - absolvovat kurz v minimálním rozsahu 150 hodin. MPSV avizovalo, že by se podmínky pro absolvování kurzu a jeho obsah měly v rámci novely měnit, ale novela zatím v nedohlednu. Zákon umožňuje, aby službu poskytoval pracovník, který požadované vzdělání nemá, pakliže si ho doplní do 18 měsíců. Pokud bychom do krajské sítě přibírali nového poskytovatele terénního programu, který by službu realizoval prostřednictvím interkulturních pracovníků (za podmínky, že ve službě je někdo se vzděláním soc. pracovníka), tak je možné, že by si interkulturní pracovníci v dané lhůtě vzdělání doplnili.

Takové řešení může být dosti rizikové - pokud pracovník po půl roce odejde a vzdělání si nedoplní, jak se to pak bude řešit?

Ano, jsme si vědomi tohoto rizika. Práce v soc. službách je náročná a v Praze neadekvátně ohodnocená ve vztahu k nákladům na život, které v metropoli jsou. Pracovníků, kteří jsou ochotni za těchto platových podmínek poskytovat péči není mnoho. Řada poskytovatelů zejména péčových služeb se potýká s velkou fluktuací zaměstnanců. Jsou nuceni najímat i osoby, které nemají vzdělání dle zákona o soc. službách, a vystavují se riziko, že si pracovník vzdělání nedoplní a odejde jinam.

Předpokládá se, že interkulturní pracovník nebo pracovníce mluvící jiným jazykem budou pracovat jako pečovatelské pracovníky v sociálních službách, nebo že budou fungovat jako tlumočníci? V takovém případě by nákladovost vzrostla nahoru.

Tlumočení nespadá do žádné ze základních činností soc. služeb, takže to nejsme schopni financovat z peněz na sociální služby. U řady poskytovatelů pečovatelskou práci již dnes vykonávají cizinci.

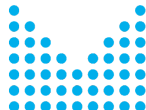
2. Petr Schweiner (Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, z. s.): *Jak určit právní řád, dle kterého má cizinec nárok na dávky pro osoby se zdravotním postižením na území ČR.*

- Osoba, která pobývá na českém území a je z pohledu českého právního řádu cizincem, **nemá automaticky nárok na české dávky pro osoby se zdravotním znevýhodněním** (invalidní důchod, příspěvek na péči, průkaz pro osoby se zdravotním postižením - OZP)
- Rozhodné právní řády se budou určovat prostřednictvím právních předpisů, a to: 1) právních předpisů EU 2) mezinárodních smluv uzavřených mezi ČR a jinými státy mimo EU 3) zákonů ČR.
- U právního předpisu je třeba si vyjasnit osobní rozsah (tj. na jaké osoby se předpis bude vztahovat) a věcný rozsah (tj. jaké záležitosti daný právní předpis řeší).
- Nejvýznamnějším právním předpisem je **Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení** (tzv. Koordinační nařízení) a nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 987/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla Koordinačního nařízení.
 - Osobní rozsah: všichni příslušníci členského státu EU + příslušníci Norska, Švýcarska, Lichtenštejnska a Islandu. Nařízení 1231/2010 tento osobní rozsah rozšiřuje na příslušníky třetích států, kteří pobývají na území některého z členských států. Pod tuto kategorii můžeme zařadit i osoby bez státní příslušnosti, které legálně pobývají na území členských států EU, a uprchlíky.
 - Věcný rozsah: invalidní důchod a příspěvek na péči
 - invalidní důchod vyplácí ten stát, ve kterém poživatel invalidního důchodu získal potřebnou dobu důchodového pojištění. Mohou nastat následující situace:
 - 1) poživatel invalidního důchodu získá potřebnou dobu důchodového pojištění jen u jednoho státu - invalidní důchod bude vyplácet tento stát (tzv. plný důchod - tj. důchod vyplácený jen jedním státem)
 - 2) osoba získá potřebnou dobu důchodového pojištění, ale má vícero dob z různých členských států: v takovém případě má nárok na tzv. dílčí důchod, kdy se na vyplácení důchodu podílí dva či více členských států. Poměr se odvíjí od poměru doby důchodového pojištění získané v tom konkrétním státu a celkové doby důchodového pojištění získané v součtu ze všech členských států EU.
 - příspěvek na péči má každý stát koncipovaný trochu jinak. Rozlišují se dva základní druhy příspěvku, a to peněžní a věcný. V případě peněžního se finanční prostředky vyplácí poživateli dávky, který si pak jejich prostřednictvím nakupuje potřebné sociální služby (např. český příspěvek na péči, taktéž v Německu) - vyplácí se do zahraničí (tj. německá strana může příspěvek člověku vyplácet např. do ČR). Dávky věcné jsou založené na principu, že finance na poskytování soc. služeb jsou poskytovány tomu, kdo služby poskytuje, nikoliv tomu, kdo služby potřebuje. To je např. případ Slovenska, kdy vyplácení příspěvku do zahraničí není možné.
 - Koordinační nařízení vůbec neřeší průkaz OZP. V současné době neexistuje povinné vzájemné uznávání průkazu pro osoby se zdravotním postižením v členských státech. V této otázce se ale připravuje nová směrnice, která by mohla umožnit alespoň krátkodobé uznání průkazu OZP. Společně s tímto průkazem by se směrnice měla týkat i parkovacího průkazu.
 - Občan členského státu EU, který ze zdravotních důvodů může pracovat méně či vůbec, může požádat o invalidní důchod - na ČSSZ s ním vyplní žádost a obrátí se na jiné státy, kde v minulosti získal nějakou dobu důchodového pojištění. V případě příspěvku na péči je to problematičtější - cizinec se musí obrátit na svůj členský stát a nárok na případnou dávku vyřešit s ním.

Dotazy:

Občané třetích zemí nárok na invalidní důchod a příspěvek na péči vůbec nemají?

Výše uvedené se může vztahovat i na občany třetích států a uprchlíky, pokud na území některého členského státu zjednodušeně řečeno žili legálně a z toho státu přešli do ČR.

Mám několik klientů z Ukrajiny, kteří si zde nemohli potvrdit invaliditu, protože neměli potřebné dokumenty. Přitom z Ukrajiny si nic vyzvednout nemohou.

To je záležitost druhé skupiny právních předpisů, která zahrnuje řadu mezinárodních smluv mezi ČR a dalšími státy. Toto by se týkalo mezinárodní smlouvy mezi ČR a Ukrajinou o sociálním zabezpečení č. 29/2003. Pokud občan ČR a Ukrajiny získá potřebnou dobu důchodového pojištění v jednom státě, tak se opět řeší otázka, jestli doba, kterou získal, je dostatečná pro nárok na invalidní důchod. Pokud se zjistí, že ne, tak se zjišťuje ještě údaj o tom, jestli v tom druhém členském státě získal jinou dobu důchodového pojištění. Pokud ano, doby se sečtou a zjišťuje se, zda součet stačí na nárok na invalidní důchod. Mezinárodní smlouva ovšem neřeší vzájemné uznávání posudků (posudek z Ukrajiny neplatí v ČR). Pokud žádám o invalidní důchod, potřebuji vždy posudek z toho státu, ve kterém ten nárok vznikl.

Mám klientku, která má ukrajinskou invaliditu prvního stupně (což odpovídá v ČR invaliditě 3. stupně). Klientka nemá nohu, má protézu. Vzhledem k tomu, že má prostý překlad invalidity a pro zdravotní pojišťovnu je to jednička, je povinná být evidována na Úřadu práce, ale pracovat skutečně nemůže. Je limitovaná a nedaří se mi s tím cokoliv dělat.

Smlouva s Ukrajinou řeší nárok na invalidní důchod, ale už to nepřevádí na to, že je s nárokem na invalidní důchod spojeno i nějaké další právo. V ČR, pokud získáte nárok na invalidní důchod, máte nárok na to, aby za vás zdravotní pojištění platil stát. Mezinárodní smlouva ovšem neumožňuje, aby v případě, kdy má člověk nárok na invalidní důchod z Ukrajiny, aby mu zdravotní pojištění v ČR platil český stát. Z hlediska zákona o zdravotním pojištění klientka pojištěná není.

II. BLOK

1. Agáta Jankovská (Český červený kříž oblastní spolek Praha 1): Situace dětí se zdravotním postižením a dočasnou ochranou v Praze

- Prezentace předkládá výstupy z Programu finanční pomoci ukrajinským dětem se zdravotním postižením/znevýhodněním/speciálními potřebami a s udělenou dočasnou ochranou v ČR, realizovaného v partnerské spolupráci Českého červeného kříže a UNICEF v období duben 2023 – březen 2024.
- V Praze byl největší počet rodin s dětmi se zdravotním postižením (268). Dohromady se Středočeským krajem přesáhl počet klientů - rodin, které potřebovaly podporu, všechny ostatní regiony v ČR.
- Nejhůře dostupná se ukazuje péče stomatologa (v Praze i celorepublikově).
- Podle výsledků šetření je v Praze 44 dětí, které nemají dostupné vzdělávání. Přitom jen velmi málo z nich nemůže chodit do školy v důsledku svého zdravotního stavu. Z těchto 44 dětí 39 zároveň nemá přístup do kolektivu vrstevníků při volnočasových aktivitách.
- Většina rodin nepotřebuje podporu v oblasti bydlení, což se ale může změnit v souvislosti se změnami v oblasti státního humanitárního ubytování od 1. 9. a linka LIA již eviduje vzrůstající počet dotazů na toto téma.

2. Dinara Ahmetova (projektová koordinátorka, Agency for Migration and Adaptation AMIGA, z. s.): Cesta ukrajinského uprchlíka s vážným onemocněním českým zdravotním a sociálním systémem.

- AMIGA realizuje projekty na podporu duševního zdraví a zdravotního stavu migrantů, v poslední době zejména ukrajinských uprchlíků.
- Ve spolupráci s WHO jsme od začátku roku až do konce května 2024 realizovali projekt "Duševní zdraví a psychosociální podpora pro zdravotně znevýhodněné uprchlíky a uprchlíky s onkologickou diagnózou z Ukrajiny – pilotní program". Cílovou skupinou projektu byli dospělí uprchlíci z Ukrajiny se závažným zdravotním omezením nebo onkologickým onemocněním a osoby pečující o ně (jak rodinní příslušníci, tak pomáhající profese). Cílem projektu bylo zvýšení informovanosti a destigmatizace témat spojených se zdravím. Během projektu jsme pracovali zhruba se 40 klienty. Největší poptávka byla po interkulturní práci

a po pomoci se zajištěním lékařské péče apod. V oblasti poskytování psychologické podpory pacientům s onkologickým onemocněním jsme spolupracovali s patientskými organizacemi (Amelie, Aliance žen s rakovinou prsu) - vidíme v tomto směru cestu do budoucna. Kvalitní službu poskytují specializované patientské organizace. V navazování spolupráce budeme dále pokračovat. Seznam organizací je k nalezení také na webové stránce www.amiga-zdravi.cz, která v rámci projektu vznikla. Stránka je přístupná zatím v ruštině, pracuje se na ukrajinštině a češtině, aby byly informace přístupné jak samotným uprchlíkům, tak i českým organizacím, které těmto lidem pomáhají. Najdete zde informace související s cestou pacienta - uprchlíka z Ukrajiny, potažmo migranta, českým systémem od jeho vstupu na území ČR.

- na webové stránce je záložka "kde hledat pomoc" - můžete navrhnout svou organizaci

III. BLOK - diskuze ve skupinách

1. Vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem se zdravotním postižením či znevýhodněním.

Michal Kryl, NPI ČR (michal.kryl@npi.cz, tel. 775 869 773)

- **Z hlediska zákona není rozdíl mezi dítětem s OMJ se zdravotním postižením a jiným dítětem se zdravotním postižením.**
- Pokud mají děti speciální vzdělávací potřeby, mohou čerpat podpůrná opatření v rozsahu od I. do V. stupně. V případě I. stupně podpůrných opatření se jedná o opatření, která navrhuje a poskytuje sama škola. Dítě má stejný RVP a stejné výstupy jako ostatní děti. Od II. stupně již musí být zapojeno školské poradenské zařízení, pedagogicko-psychologická poradna (PPP) či speciálně pedagogické centrum (SPC). Míra opatření se liší od toho, že se redukuje výstupy, až po to, že se jedná o opravdu individualizovanou péči.
- Pokud nebylo dítě diagnostikováno již v zemi původu a do české školy přichází bez znalosti jazyka, řeší se s ním zpočátku jen základní komunikace. Na to, zda má i nějaký jiný problém, většinou dochází až s půlročním zpožděním, kdy se např. ukazuje, že dotyčné dítě dělá výrazně menší pokroky, než je obvyklé. NPI obecně doporučuje, aby byla novému žákovi nejprve dána jazyková podpora, a teprve ve chvíli, kdy žák nepostupuje, bylo dítě odesláno do PPP s již expertním názorem pedagoga.
- **NPI má možnost domluvit ve všech krajích tlumočení na vyšetření v PPP nebo SPC**, lze se také obrátit na neziskové organizace s interkulturními pracovníky. NPI může nechat zhotovit i překlad. Je dobré nechat alespoň část české zprávy z PPP přeložit do jazyka rodičů, aby se s ní mohli seznámit a pochopili, o čem se jedná. Někteří rodiče vnímají návštěvu poradenského zařízení jako stigma, je nutné jim to vysvětlit, ukázat, že pokud dítě absolvuje vyšetření v PPP, bude moci získat větší podporu ve škole. Je dobré, když **spolupráce PPP a tlumočnicka** začne ještě před samotným vyšetřením a tlumočnick rodicům dopředu vysvětlí, co jejich dítě čeká. Např. SML MHMP má dobrou zkušenost s tím, že spolu s termínem vyšetření, u kterého zdůrazňují, že je opravdu závazný, objednávají rovnou i tlumočnicka, který dohlédne na to, aby vše proběhlo jak má. Zpětně pak reportuje, že návštěva proběhla. PPP se potýkají s tím, že až třetina cizinců na sjednaný termín nedorazí.
- Příklady z praxe:
 - Příklad ve Středočeském kraji, kdy byla u dítěte ve 4. třídě diagnostikována schizofrenie. Trvalo 3 měsíce, než pro něj našli specialistu. Vzhledem k tomu, že situace byla již nebezpečná, vyřešila to škola tím, že dala žáka dočasně na domácí vzdělávání.
 - Rodina ze Sýrie, která využila služby interkulturní pracovníce ICP. Syn má zhoršující se neurodegenerativní onemocnění, je odkázaný na vozík. Škola, kam dochází, bohužel není bezbariérová, snaží se ale dítěti uzpůsobit režim tak, aby se mohlo vzdělávat s ostatními.
 - Škola by měla kontaktovat zřizovatele a řešit to formou dotace na úpravu prostředí.
 - Pokud žák navštíví SPC, je mezi investičními podpůrnými opatřeními také zajištění bezbariérového přístupu
 - Iryna Bobyr (ČvT): povedlo se zapsat do speciální školy dítě 6. pod čarou.
- Velký problém představuje **nedostatek míst ve speciálních školách**. Další problém je to, že se na speciální školy pro těžce mentálně postižené dostávají i děti, které jsou jen lehce mentálně postižené a měly by se

vzdělávat jinde. Způsobeno špatnou diagnostikou, zvl. v případě, kdy pracovník nevládně potřebným cizím jazykem a nemá neverbální nástroj pro vyšetření intelektu.

- Jana Zapletalová, [Za sklem o.s.](mailto:zapletalova@zasklem.com) (zapletalova@zasklem.com): v organizaci pracuje více kolegů, kteří vládnou jazyky. Máme i přímo ukrajinské pracovníky - ukrajinského logopeda aj. Ukrajinské maminky často chtějí, aby se i jejich děti učily česky. Máme vřelost do celkové situace rodiny. Realizujeme dvě služby - sociálně aktivizační službu a centrum denních služeb. CDS využívají maminky s dětmi, které se připravují na školu. SAS - prevence, řeší se psychické problémy, úzkosti, deprese. Snažíme se organizovat i volnočasové aktivity pro naše klienty. Vydáváme také knihy.
 - CS: děti od 18 měsíců do středoškolského věku (různá kapacita dle věku) + dospělí
 - *Jak máte nastavenou spolupráci, když potřebujete získat diagnostiku od zahraničního experta, který nemá certifikaci?* 70 % rodičů si nechává zprávu přeložit. Naše velká cílová skupina jsou děti s autismem, z Ukrajiny jich přišlo hodně. Ukrajinský institut využívá moderní postupy, zprávy, které si rodiče přivezou, jsou kvalitní. Děláme i to, že si děti sami vyšetříme. Pokud je potřeba medikace, obracíme se na psychiatra, se kterým máme navázanou spolupráci.

2. Podpora lidí se zdravotním omezením - praktické zkušenosti s poskytováním psychologické podpory a interkulturní asistence.

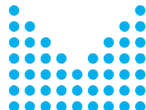
Dinara Akhmetova, Agency for Migration and Adaptation AMIGA

- Pokud nemá uprchlík uznané zdravotní postižení v ČR, musí ho Úřad práce evidovat a hledat pro něj práci. Bilaterální smlouva neřeší samotný status invalidity, pouze důchody. Úředníci ÚP a PSSZ nemají na základě čeho rozhodovat.
- Na ČSSZ lze požádat o posouzení invalidity pro jiné účely než důchod. Např. kvůli statusu OZP.
 - Příklad z praxe (*Henrieta Votíková, Vita melior*): 29letá klientka se středně těžkou mentální retardací. Matka má v ČR TP, dceru přivezla z Ukrajiny po vypuknutí války (status DO). Lékařské zprávy z Ukrajiny zaslány na VZP, ale byly ztracené, status státního pojištěnce nebyl uznán. Na ÚP tvrdí, že má být žena evidovaná a následně zaměstnaná, ale to s ohledem na středně těžkou mentální retardaci není možné. => Jediná možnost je zažádat o posouzení na ČSSZ
 - Důležité je i to, jak stav pacienta vnímá ukrajinský a český zdravotní systém. Podle českého systému, když je pacient stabilizovaný a bere léky, nevnímá se jako OZP a může pracovat. (případ klienta s epilepsií, který ve skutečnosti nemůže vykonávat jakoukoliv odpovědnou práci, nebo klientky, která má po léčbě rakoviny prsu spoustu vedlejších účinků, ale podle lékaře se s tím musí smířit a podle ÚP má jít pracovat).
- U posouzení je velmi důležitá role obvodního lékaře a specialisty, ale najít praktického lékaře a obzvláště specialistu jako je např. psychiatr je obrovský problém. Situace se zhoršila po zrušení UA Pointů.
 - Podle zkušeností v Klecanech byli vždy ochotní brát pacienty.
 - Posouzení pro děti s autistickým spektrem může udělat i klinický psycholog.
 - Praktičtí lékaři - Moje ambulance stále bere pacienty (měsíční čekačka)
 - Ukrajinky se setkávají s diskriminací ze strany lékařů.
 - Je třeba tlačit na VZP. MZČR má [formulář](#), skrz který si pacient může stěžovat na nedostupnost péče, MZČR by mělo do 6 dnů odpovědět. Možnost doložit nahrávky jako potvrzení, že pacient byl odmítnut, jelikož bez doložení MZČR prý situaci nechce řešit.

3. Podpora rodin ukrajinských uprchlíků s dětmi se zdravotním postižením.

Agáta Jankovská, ČČK OS Praha 1

- CNN pro Prahu a Středočeský kraj: jako velký problém vnímáme to, že cizinci se zdravotním znevýhodněním (zejména neslyšící) nemají přístup k informacím. Bez znalosti českého (znakového) jazyka nemají šanci. Tlumočnicků do ukrajinského znakového jazyka je velmi málo (asi 11).
- MPSV chystá mimořádnou dotaci pro pomoc osobám s dočasnou ochranou.

Příklady z praxe:

Maminka s dítětem (hospitalizováno v Motole 10 měsíců). Neví, jak to bude po 1.9. s ubytováním.

Pokud nemá člověk jasné vazby (dítě chodí do školy, zaměstnání apod.), je nejlepší přestěhovat se mimo Prahu. Ubytování je podstatně levnější a řada krajských měst má velmi kvalitní zdravotní péči.

Maminka samoživitelka se 17 letým synem (brzo 18), těžký autista. Absolvovali kolečko lékař, pojišťovna, sociální odbor - nikdo jim nedokáže říct, zda bude mít syn po dovršení 18 let nárok na chráněné bydlení. Neví, na koho se obrátit.

MHMP ZDR: obrátit se na Pražský Majdan, který je nasměruje dál. Byly uvolněné nějaké dodatečné peníze, mělo by být teď víc dostupných služeb, které by mohly pomoci.

Nemožnost najít školu pro dítě (Ukrajina, uprchlík). Nikdo ho nechce přijmout.

Nemá cenu chtít chodit do školy, kde dítě nechtějí přijmout. Ať se obrátí na odbor školství na MČ, kde mají zjištěné kapacity, případně na odbor školství na MHMP. Je třeba počítat s tím, že bude nutné absolvovat kolečko přes SPC, PPP - na jejich doporučení pak lze umístit do školy a sehnat i asistenta.